

Elintarviketurvallisuusvirasto

LAUSUNTO

7.7.2014

kirjaamo@evira.fi
Mustialankatu 3
00790 Helsinki

Asia: LAUSUNTO ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON OHJELMASTA 2015-2019

Viite: Lausuntopyyntö 15.5.2014, Evira/4258/0400/2014

Suomen Eläinlääkäriliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtakunnallisesta eläinlääkintähuollon ohjelmasta (EHO) uudelle ohjelmakaudelle 2015-2019.

Liitto pitää tärkeänä, että kaikki ympäristöterveydenhuollon valvonnan ohjaus saadaan samaan asiakirjaan viimeistään alkavan ohjelmakauden jälkeen.

EHO on pääosin riittävän yksityiskohtainen ja selvä. Paikoitellen se on kuitenkin toimintaa ohjaavaksi asiakirjaksi epätasainen ja epäohdonmukainen. Esimerkiksi luku 15 on kiitettävän tarkka ja riittävä ohjaamaan sekä aluehallintovirastojen että kuntien toimintaa. Sitä vastoin luvusta 14 puuttuvat jopa toimivallan jako ja kunkin viranomaisen tehtävät.

Liitto toteaa, että ohjelmaan tulisi lisätä se, eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvonnassa kunnaneläinlääkäri on näiden lakien mukaan viranhaltijana myös viranomainen. Erityisesti erilaisia todistuksia allekirjoittaessaan virkamies vastaa yksin allekirjoittamistaan asiakirjoista.

Yksityiskohtainen tarkastelu:

Luku 1 Johdanto, kohta 1.3.

Tuotantoeläinten terveydenhuoltoa hoitaa joukko yksityisiä eläinlääkäreitä. Tilat, joiden kanssa yksityiset eläinlääkärit ovat tehneet terveydenhuoltosopimukset, ovat suuria. Liitto katsoo, että yksityisten eläinlääkäreiden tuottamat tuotantoeläinten terveydenhuoltopalvelut on syytä huomioida kunnan eläinlääkintähuoltosuunnitelmassa.

Luku 2 Alueelliset ja kuntien suunnitelmat

Aluehallintoviraston ohjaustehtävää eläinlääkintähuollon toteuttamisessa tulee terävöittää. Avien tulisi ohjata vahvemmin ja suunnitelmallisemmin kunnan suunnitelman laatimista erityisesti maakunnallisen päivityksen, keskitetyn yhteydenottopalvelun sekä yksityisten eläinlääkäripalveluiden huomioimisessa. Liitto toteaa, että aluehallintovirastojen

velvollisuus edistää ja toteuttaa eläinlääkintähuollon toteutumista lainsäädännön mukaiseksi on olennaista ja tärkeätä. Eläinlääkintähuoltolaki on ollut voimassa jo vuodesta 2009, mutta lainsäädännön tavoitteet eivät edelleenkään ole toteutuneet.

Luku 4 Tietojärjestelmät

Liitto pyytää korjaamaan Sikavasta käytettävän selitteen. Sikavasta käytetään nimitystä ”sikaloiden terveystilarekisteri”, sillä Sikavassa tiloja luokitellaan kansalliselle ja lakisääteiselle tasolle terveydenhuollon toteutumisen ja sikaloiden tautitilanteen mukaan.

Luku 8 Eläinten terveyden valvonta, kohta 8.3.

Luvun ensimmäisessä kappaleessa, toisessa lauseessa käytetään sanaa ”*Yksityinen eläinlääkäri voi ilmoittaa....*”, kyseessä on kuitenkin velvollisuus, joten tulisi käyttää termiä ”*Yksityisen eläinlääkäriin on ilmoitettava*”.

Kohdan viimeisessä lauseessa liitto suosittelee käytettäväksi: ”*Kunta suunnittelee ja kirjaa menettelyt....*”.

Luku 11 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti, kohta 11.2.

Liitto vastustaa sitä, että mikäli viejä ei ole rekisteröitynyt TRACES-järjestelmään, on kunnaneläinlääkäriin vastuulla täyttää myös terveystodistuksen I-osa. Tietojen oikeellisuus on viejän vastuulla, ei eläinlääkäriin. Samassa kohdassa todetaan myös, että rekisteröity hevonen ei tietyin ehdoin tarvitse terveystodistusta kilpamatkoilla Pohjoismaissa. Liitto pitää toivottavana, että nämä ehdot kirjataan myös EHOon.

Luku 14 Täydentävien ehtojen valvonta

Täydentävien ehtojen valvontaan tulisi lisätä toimivallat ja toimivallan jako tehtävittäin.

Luku 15 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen, kohta 15.3.

Kohdassa ”sairaanhoito” viitataan virheellisesti kohtaan 13.2.

Kohta 15.4.

Kappaleessa ”Terveydenhuoltopalvelujen kysyntä”, toiseksi viimeisen kappaleen lopussa tulisi muuttaa seuraavasti: ”Lihasekanaan on suoritettava vähintään yksi terveydenhuoltokäynti kasvatuserää kohti tai neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa, jos sikala on osastoittain kertatäyttöinen *tai jatkuvatäyttöinen.*”

Kohta 15.5.

Kohdan kuudennessa kappaleessa, joka alkaa sanalla ”Seutukunnilla” tulisi terävämmin todeta, että aluehallintovirastoilla on velvoite ohjata mm. uuden päivystysaluejaon toteutumista. Aluehallintovirastoissa tulee olla näkemys ja tavoite eläinlääkintähuoltolain keskeisten tavoitteiden toteuttamiseksi alueillaan. Avien tulee aktiivisesti ohjata kiireellisen eläinlääkäriavun, suurelänpäivystyksen ja keskitetyn yhteydenotto- ja palvelun toteuttamista alueellaan.

Kohta 15.6.

”Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat kohdassa 13.1.1. kuvatut leikkaukset on lomakauden ulkopuolella voitava varata alle kolmen viikon ja lomakaudella alle kuuden viikon sisällä yhteydenotosta.” Liitto toteaa, että monissa tapauksissa kolmen ja erityisesti kuuden viikon odotusaika on liian pitkä. Tällaisia tapauksia ovat mm. vasikoiden nupoutus. Mikäli sarvien nupoutus viivästyy, vasikat kasvavat, jolloin nupoutus ei enää onnistu rauhoituksella, kivunlievityksellä ja sarven aiheen tuhoamisella. Kasvavilla eläimillä joudutaan joko luopumaan nupoutuksesta tai poistamaan sarvia kirurgisesti.

Pitkä odotus voi aiheuttaa terveydenhuoltokäyntien lykkäytymistä ja ruuhkautumista jollekin ajanjaksolle. Sikavassa tilan luokitus putoaa kansalliselta tasolta lakisääteiselle tasolle, jos terveydenhuoltokäynti on 7 viikkoa myöhässä. Tämä vaikuttaa paitsi teurastamon lihasioista ja porsaista maksamaan hintaan, nykyisinä laatujärjestelmän

aikoina myös siihen haetaanko tilalta ylipäättään lihasikoja teuraaksi ja porsaita välitykseen. Ääritapauksessa tämä saattaa johtaa ylitäyttöön ja eläinsuojelullisiin ongelmiin.

Liite 2 Resurssitarpeen kartoitus, kohta 1.

Tuotantoeläintilojen lukumäärä kunnan alueella ja vastaavasti sairaskäyntien lukumäärä eivät kerro koko totuutta kunnan eläinlääkintähuollon resurssitarpeesta. Edellä mainittujen lisäksi tulee huomioida eläinten lukumäärä tiloilla. Eläinten lukumäärä vaikuttaa huomattavasti eläinlääkärien työmäärään paitsi kiireellisen ja ei-kiireellisen eläinlääkäriavun, myös tuotantoeläinten terveydenhuoltopalvelujen kohdalla. Suurilla yli sadan lehmän tai jopa yli tuhannen vasikan tai emakon tiloilla hoidetaan sairaskäynnillä harvoin yhtä eläintä kerrallaan ja niin sanotut ei-kiireelliset massatyöt (esim. kuukausittain tehtävät hedelmällisyystarkastukset isoilla lypsykarjatililla, samoin vasikoiden nupoutukset lypsykarjatililla ja vasikkakasvattamoissa) vievät varsinaisten terveydenhuoltokäyntien ohella paljon työaikaa; useita tunteja / tila.

Kohta 3. b: tähän tulisi lisätä kunnaneläinlääkäriin velvollisuus valvoa mm. keinollista lisääntymistä, joka mainitaan kohdassa 8.7.

EHO:ssa on joitain kirjoitus- ja lausevirheitä, jotka lopullisessa tarkastusvaiheessa epäilemättä tulevat korjatuiksi.

Muilta osin Suomen Eläinlääkäriliitto ry:llä ei ole ohjelmaan huomauttamista.

Kirsi Sario
puheenjohtaja

Marjatta Vehkaoja
toiminnanjohtaja